

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 434/2015
Ansvarig
Förvaltningschef

Riktlinjer

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Darienummer
KS 2015.518

1 (38)

Riktlinjer för handläggning av bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) inom Individ- och omsorgsförvaltningen

Innehåll

Riktlinjer för handläggning av bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) inom Individ- och omsorgsförvaltningen	1
Riktlinjer för handläggning av bistånd enligt socialtjänstlagen(2001:453)inom Individ- och omsorgsförvaltningen	4
Riktlinjernas syfte och tillämpning	4
Socialtjänstlagen (2001:453)	5
Självbestämmande	5
Rätten till bistånd	5
Skälig levnadsnivå	6
Förhandsbesked	6
Ansvarsfördelning mellan kommuner	7
Riktlinjerna - en del av kvalitetsledningssystemet	7
Omsorg om äldre och funktionshindrade	8
Värdegrund	8
Bostäder för äldre	9
Samverkan	9
Anhörigstöd	10
Anhörigbidrag	10
Avgifter	10
Lex Sarah	11
Rapporteringsskyldighet	11
Generellt om att bedöma behov	11
Handläggning av ärenden	12
Ansökan/anmälan	13
Utredning	13
Beslut	13
Överklagande av beslut	13
Individuell genomförandeplan	13
Uppföljning	14

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 434/2015
Ansvarig
Förvaltningschef

Riktlinjer

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Diarienummer
KS 2015.518

2 (38)

Äldres behov i centrum	14
Företrädare för den enskilde	15
Tolk	16
Person bosatt i annat land	16
Ansökan om särskilt boende från person boende i Norden	16
Utlandssvenskar	16
Utländska medborgare som vistas i Sverige	17
EU-medborgare	17
Äldre som inte är EU-medborgare	17
Krav på gemensamt ansvarstagande	18
Biståndsbeslut utanför kontorstid	18
Hemtjänst som utförs av anhörig/närstående	18
Insatser som är biståndsbedömda	20
Hemliv	20
Att städa bostaden	21
Fönsterputsning	22
Att tvätta och torka kläder	22
Att bädda sängen	23
Att avlägsna avfall	23
Att bereda måltider	24
Att handla	24
Att handla dagligvaror	24
Att handla övriga varor	25
Bank- och postärenden	25
Husdjur	26
Personlig vård	26
Att tvätta sig	27
Hjälp att tvätta delar av kroppen	27
Hjälp att tvätta hela kroppen	27
Att klä sig	27
Hjälp att klä på sig	27
Hjälp att klä av sig	27
Kroppsvård	28
Att sköta toalettbehov	28

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 434/2015
Ansvarig
Förvaltningschef

Riktlinjer

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Diarienummer
KS 2015.518

3 (38)

Personlig vård natt	28
Egenvård	28
Att äta och att dricka	28
Trygghet	29
Trygghetslarm	29
Tillsyn dag och natt	29
Telefonservice	29
Samhällsgemenskap och socialt och medborgerligt liv	30
Socialt stöd	30
Kontaktperson	30
Förflyttning	31
Ledsagning	31
Ledsagning till vårdinrättning	32
Utevistelse	33
Övriga förflyttningar	33
Kommunikation	33
Stöd till anhöriga och närstående	33
Avlösareservice i hemmet	34
Dagverksamhet	34
Korttidsboende/växelboende i avlastningssyfte	34
Bostäder för äldre	35
Servicelägenhet/trygghetsboende	35
Särskilt boende	35
Önskemål om specifikt boende	36
Parbogaranti	36
Kvarboende	37
Korttidsboende	37
Växelboende	38
Särskilt boende i annan kommun	38

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 434/2015
Ansvarig
Förvaltningschef

Riktlinjer

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Darienummer
KS 2015.518

4 (38)

Riktlinjer för handläggning av bistånd enligt socialtjänstlagen(2001:453)inom Individ- och omsorgsförvaltningen

Här presenteras riktlinjer för handläggning av bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL) inom vård och omsorg i Skurups kommun. Vid framtagande av dessa riktlinjer har rättspraxis, det vill säga lagar, domar, föreskrifter och allmänna råd beaktats. Riktlinjerna förändras och uppdateras när så påkallas av t.ex. förändringar i gällande lagstiftning eller politiska intentioner.

Riktlinjernas syfte och tillämpning

Syftet med riktlinjerna är att de ska ange en ambitionsnivå för beviljat bistånd inom vård och omsorg beviljade utifrån 4 kap 1 § SoL och definiera vad som är en skälig levnadsnivå i Skurups kommun.

Riktlinjerna ska i första hand ses som en vägledning för de biståndshandläggare som handlägger och beslutar enligt socialtjänstlagen. Riktlinjerna innebär inte någon inskränkning i den enskildes rätt att ansöka om bistånd som går utöver riktlinjerna och rätten att få en individuell prövning av sin ansökan. Riktlinjerna ska ange vilka kriterier som gäller för rätt till ett visst stöd samt i vissa fall med vilken frekvens stödet beviljas i normalfallet.

Målsättningen är att riktlinjerna ska garantera en rättssäkerhet genom att säkerställa att biståndsbeslut så långt det är möjligt fattas enligt samma bedömningsgrunder. Kommunens invånare ska behandlas lika oavsett vilken handläggare man möter och oberoende av var man är bosatt i kommunen.

Riktlinjerna ska också bidra till en ökad tydlighet i organisationen och skapa förutsättningar för fortsatt gott samarbete och därmed öka kvaliteten för den enskilde.

Biståndshandläggarna fattar beslut enligt den av myndighetsnämnden för Individ- och familjeomsorg upprättade delegationsordningen. Riktlinjerna fastställs genom politiskt beslut.

Socialtjänstlagen (2001:453)

Socialtjänstlagen är en målinriktad ramlag som ger kommunen stor frihet att utforma verksamheten med utgångspunkt från lokala förutsättningar och behov. I lagen anges målen för verksamheten och vilka resultat som skall uppnås men inte hur detta ska uppnås.

Självbestämmande

I 1 kap 1§ Socialtjänstlagen anges att "verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet".

Frivillighet och självbestämmande ska vara vägledande vid handläggning av ett ärende. Det är den enskilde själv som bestämmer om han eller hon ska tacka ja eller nej till bistånd eller överklaga om han eller hon inte är nöjd med beslutet. Det är alltid biståndshandläggarens uppgift att försöka motivera den enskilde att ta emot en insats när behov föreligger. Insatserna måste anpassas efter den enskildes förutsättningar och behov.

Rätten till bistånd

Rätten att få sitt behov prövat som bistånd regleras i socialtjänstlagens 4 kap. 1 § SoL:

"Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

Vid prövning av behovet av bistånd för livsföringen i övrigt får hänsyn inte tas till den enskildes ekonomiska förhållanden om rätten att ta ut avgifter för biståndet regleras i 8 kap.

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv."

Syftet med bestämmelsen i 4 kap 1§ SoL första stycket är att tillförsäkra den enskilde rätt till stöd och hjälp från samhällets sida,

när han eller hon på grund av bristande arbetsförmåga, funktionshinder, ålder eller annan liknande omständighet befinner sig i en situation som gör att insatser från samhällets sida är nödvändiga.

Med begreppet livsföring i övrigt i andra stycket avses alla de olika behov av stöd och hjälp, service, hemtjänst, behandling, boende som den enskilde kan ha som inte omfattas av försörjningsstödet.

Skälig levnadsnivå

Av tredje stycket framgår att den enskilde genom biståndet ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Socialtjänstlagen är en ramlag vilket innebär att lagstiftaren inte har preciserat vad skälig levnadsnivå innebär utan det har lämnats öppet för tolkning av de som ska tillämpa lagen. Begreppet skälig levnadsnivå kan därför huvudsakligen utläsas av rättspraxis och innebär att den generella nivån för skälig levnadsnivå förändras kontinuerligt. Skälig levnadsnivå ger uttryck för vissa minimikrav vad gäller kvaliteten på det beviljade stödet. Vad som är skälig levnadsnivå måste bestämmas utifrån de särskilda omständigheterna i varje enskilt fall, det vill säga den enskildes individuella behov.

Biståndshandläggaren ska alltid informera den enskilde om dennes rätt att ansöka om bistånd även om ansökan går utanför kommunens generella riktlinjer. Vid beslut om insatser som går utöver vad som anges i dessa riktlinjer ska i utredning klart och tydligt anges vilken beslutsmotivering som ligger till grund för beslutet.

Beslut om bistånd enligt 4 kapitlet 1 § i SoL kan överklagas genom förvaltningsbesvär.

Förhandsbesked

Ansökan om insatser i annan kommun 2 a kap. 8 § SoL. Den som har en hög ålder, en funktionsnedsättning eller en allvarlig sjukdom som innebär att han/hon har ett varaktigt och omfattande behov vård- och omsorgsinsatser dygnet runt och önskar flytta till Skurups kommun får ansöka om insatser på samma sätt som om den enskilde vore bosatt i Skurups kommun. Att behovet redan är tillgodosett i hemkommunen får inte beaktas vid prövningen.

Hemkommunen är skyldig att på begäran bistå med den utredning som inflyttningskommunen kan behöva för att kunna pröva ansökan.

Syftet med bestämmelsen är att förverkliga målen om valfrihet och självbestämmande för människor med stora behov av vård och omsorg. Att själv kunna välja bostadsort utgör en central del av valfriheten och självbestämmandet. Det är viktigt att utredningen sker i nära samverkan med den enskilde eller dennes eventuella företrädare och att det står klart att det är den enskildes uttryckliga vilja att flytta.

Ansvarsfördelning mellan kommuner

Socialtjänstlagens 2 kap. handlar om ansvarsfördelningen mellan kommuner i fråga om stöd och hjälp. Enligt bestämmelserna ska bosättningskommunen ha ansvar för stöd- och hjälpinsatser oavsett om den enskilde vistas i bosättningskommunen eller tillfälligt i en annan kommun. Vistelsekommunen kan dock i vissa fall bli skyldig att bistå med utredning och verkställighet av en insats. Grundprincipen är att vistelsekommunen har det yttersta ansvaret för stöd och hjälp enligt SoL i akuta situationer.

Riktlinjerna - en del av kvalitetsledningssystemet

Socialtjänstlagen 3 kap. 3 § slår fast att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet och att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande ska utvecklas och säkras.

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) ges riktlinjer för hur kvaliteten ska säkras. För att säkra kvalitén i verksamheten ska rutiner utarbetas och fastställas. Rutinerna ska beskriva ett bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska utföras och hur ansvaret för utförandet är fördelat inom verksamheten.

Riktlinjerna ska säkerställa;

- att behovsbedömningar bygger på en helhetssyn på den enskildes situation,
- att insatserna utformas tillsammans med den enskilde och om önskemål finns även tillsammans med anhöriga,

- att insatsernas mål, inriktning och omfattning är tydliga och kan förstås,
- att ansökan, utredning, beslut och insatser som gäller den enskilde ska kunna identifieras och spåras i dokumentationen.
- att en systematisk uppföljning av beslut och insatser, som berör den enskilde genomförs och dokumenteras samt vid behov omprövas.

Omsorg om äldre och funktionshindrade

I socialtjänstlagens femte kapitel finns särskilda bestämmelser för olika grupper, däribland äldre.

Värdegrund

Den nationella värdegrunden för äldreomsorgen gäller alla kommuner och verksamheter som utför äldreomsorg enligt socialtjänstlagen. Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund) 5 kap. 4§ SoL.

För att uppnå det behöver äldreomsorgen bland annat värna och respektera den enskilda personens rätt till privatliv och kroppslig integritet, självbestämmande, delaktighet och individanpassning.

Välbefinnande

I Skurups kommun ska verksamheterna inom äldreomsorgen inriktas på att den äldre känner välbefinnande med de insatser som ges. Till en persons välbefinnande kan höra sådant som känsla av trygghet och meningsfullhet. I samband med att en insats ges ska äldreomsorgen verka för att den äldre personen känner trygghet och meningsfullhet samt att verksamheten i övrigt bidrar till denna upplevelse.

Ett salutogent förhållningssätt

Det salutogena förhållningssättet innebär att biståndshandläggarna i handläggningsarbetet betonar hälsobringande faktorer. Detta görs genom att biståndshandläggaren beaktar hur stöd, insatser och mål kan bidra till en meningsfull, begriplig och hanterbar tillvaro för den enskilde.

För att den enskilde ska kunna uppleva meningsfullhet i sin tillvaro krävs delaktighet och inflytande i biståndsprocessen och genomförandeplanen. Begriplighet innebär att den enskilde förstår innehållet i den information som ges. Hanterbarhet avser förmågan att hantera krav från omgivningen och livssituationen. Biståndshandläggaren ska på ett tydligt sätt informera den enskilde om olika former av insatser som kan erbjudas i och utanför hemmet. Vad den enskilde kan ansöka om, hur riktlinjerna är utformade i kommunen och på vilket sätt den enskilde kan uppnå en skälig levandsnivå.

Bostäder för äldre

5 kap. 5 § SoL

”Socialnämnden ska verka för att äldre människor får goda bostäder och ska ge dem som behöver det stöd och hjälp i hemmet och annan lättåtkomlig service.

Kommunen ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd.

Den äldre personen ska, så långt det är möjligt, kunna välja när och hur stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service ska ges”

Den enskilde har ansvar för sin livssituation och för sina beslut, vilket innebär ett eget ansvar att själv försöka tillgodose sina behov. Det kan till exempel handla om att byta bostad när den nuvarande inte motsvarar behoven samt att ta del av information om olika boendeformer för äldre samt de aktiviteter och hjälpinsatser som finns att tillgå.

Samverkan

Samverkan med andra samhällsorgan blir aktuellt om den enskilde har behov av samtida insatser från fler än socialtjänsten. Kommunens verksamheter ska samarbeta så att den enskildes behov kan tillgodoses på bästa sätt. För att den enskilde ska känna sig trygg och få bästa möjliga vård och omsorg måste det finnas en god kommunikation och samsyn (5 kap. 6 § SoL). All samverkan med andra måste grunda sig på ett samtycke från den enskilde.

En Samordnad Individuell Vårdplan kan upprättas när det finns behov av insatser från flera vårdgivare till exempel kommunens hemtjänst, hemsjukvård och vårdcentral.

Anhörigstöd

Socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder (5 kap. 10 § SoL).

Det är den som är i behov av omvårdnad som ansöker om stöd- och hjälpinsatser som direkt berör honom eller henne även om syftet är att avlasta den anhörige som vårdar.

Den anhörige som vårdar kan också ansöka om stöd- och hjälpinsatser för egen del.

Anhörigbidrag

I Skurups kommun finns möjlighet till ekonomisk ersättning i form av anhörigbidrag till de personer vilkas anhöriga är behjälpliga med tillsyn och omvårdnad som annars skulle utföras inom ramen för hemtjänst. Merarbetet ska främst bestå av personlig omvårdnad och tillsyn samt vara av sådan art som man normalt inte hjälper varandra med inom familjen och ska vara dagligen återkommande. Anhörigbidrag beviljas som bistånd enligt 4 kap. 2 § SoL om det finns skäl för det.

Avgifter

Riksdagen reglerar genom lagstiftning vad kommunerna får ta ut i avgift för vård, omsorg och socialt stöd. Att utreda och besluta om den enskildes avgift för hemtjänst, dagverksamhet och särskilt boende är ett myndighetsbeslut. Beslut om avgift utreds och fastställs enligt 8 kap. SoL. Utgångspunkten i denna lagstiftning är att de samlade avgifterna för hjälp i hemmet, service och omvårdnad och kommunal hälso- och sjukvård inte får vara så stora att den enskilde inte har tillräckligt med medel för sina personliga behov och normala levnadskostnader. Kommunen ska bestämma den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna den enskildes levnadskostnader utom boendekostnaden med ledning av ett lagstadgat minimibelopp.

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 434/2015
Ansvarig
Förvaltningschef

Riktlinjer

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Darienummer
KS 2015.518

11 (38)

Lex Sarah

Var och en som är verksam inom omsorger om äldre personer eller personer med funktionshinder ska vaka över att dessa får god omvårdnad och lever under trygga förhållanden. Den som uppmärksammar eller får kännedom om ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande ska genast anmäla detta till nämnden (14 kap. 3 § SoL).

Socialstyrelsen har utfärdat föreskrifter och allmänna råd gällande anmälan av missförhållanden i omsorger om äldre och funktionshindrade, "Lex Sarah" SOSFS 2011:15 (S).

Rapporteringskyldighet

Av 16 kap. 6 f-g §§ SoL framgår att kommunen är skyldig att anmäla beslut som inte verkställts inom tre månader från beslutsdatum samt beslut där verkställighet avbrutits och inte återupptagits inom tre månader till socialstyrelsen och kommunens revisorer.

Generellt om att bedöma behov

I socialtjänstlagen framgår att den enskilde har det primära ansvaret för att klara sin försörjning och livsföring på egen hand. Det förutsätts att var och en utnyttjar de möjligheter som står till buds innan det finns möjligheter att få bistånd från samhället. I

biståndsbedömningen ska konsekvent ingå ett övervägande om behoven kan tillgodoses på annat sätt. Stödmöjligheter från individens eget nätverk och samhällets övriga stödresurser ska undersökas i samband med behovsprövning. Det är viktigt att dessa möjligheter utreds innan bistånd beviljas. Olika former av stöd till anhöriga och närstående eller frivilliginsatser kan bidra till att anhöriga lättare kan klara av att hjälpa. I utredning och beslut ska även den enskildes resurser och möjligheter att själv delta i göromålen beaktas.

Eftersom socialtjänstlagen är en ramlag specificeras inte i detalj med vilka insatser kommunen ska möta det enskilda behovet utan detta måste bedömas individuellt i varje enskilt ärende.

Behovsbedömningsprocessen ska fokusera på individens behov och inte socialtjänstens insatser. Arbetet med att bedöma rätten till bistånd handlar i korthet om att söka svar på följande frågor:

- Vilket behov föreligger?
- Hur ser aktuella förhållanden ut?
- Kan den enskilde själv tillgodose behovet eller kan det tillgodoses på annat sätt än genom socialtjänsten?
- Behövs biståndet för att den enskilde ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå?
- Hur ska biståndet utformas för att tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå?
- Vilka insatser kan erbjudas för att stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv?

Vid bedömning av vilken insats som kan komma ifråga måste en sammanvägning göras av olika omständigheter såsom insatsens lämplighet, den enskildes önskemål samt kostnaden för denna i jämförelse med andra insatser av likvärdig karaktär. Det kan inte finnas en obegränsad frihet för den enskilde att välja sociala tjänster oberoende av kostnad.

Biståndsbeslutet styr och anger ramarna för insatserna. Inom ramen för de beviljade insatserna har den enskilde ett inflytande över innehållet. Det är möjligt att byta en insats mot en annan under förutsättning att den ryms inom en skälig levnadsnivå.

Handläggning av ärenden

Med handläggning av ärenden avses all den verksamhet som syftar till att göra det möjligt för nämnden att fatta beslut i ett individuellt ärende. Handläggningen ska vara av god kvalitet. I Skurups kommun är det en biståndshandläggare som tar emot den enskildes ansökan, utreder och bedömer personens behov, beslutar om samt följer upp insatser.

Till stöd för handläggning av ärenden hänvisas till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SOSFS 2014:5 (S) samt Socialstyrelsens handbok för handläggning och dokumentation inom socialtjänsten 2015.

Det ska finnas rutiner för handläggning och dokumentation av ärenden samt rutin för hur uppgifter ska lämnas mellan den som fattat beslut och den som svarar för utförandet av beslutad insats. Rutiner ska även finnas för uppföljning och utvärdering av beslutad insats.

Ansökan/anmälan

Biståndshandläggaren ska göra klart för sig om det är fråga om en anmälan/ansökan eller ett rådgivande samtal. Vid minsta tveksamhet ska detta diskuteras med den sökande.

Utredning

En utredning grundar sig på den enskildes ansökan. Den enskildes situation ska utredas i enlighet med de krav som fastställts i lagar och föreskrifter på en utrednings innehåll. Den sökandes behov ska utredas och beskrivas i utredningen. Hänsyn tas enbart till den enskildes behov, andra omständigheter som till exempel ekonomiska faktorer eller tekniska svårigheter att genomföra insatsen är inte av relevans för bedömningen av behovet.

Beslut

Beslut ska vara tydliga och begripliga för den enskilde. Av beslutsunderlaget ska alltid framgå:

- Vad den enskilde ansökt om.
- Vilka insatser som beviljats och omfattningen av dessa.
- Målet med insatserna
- För hur lång tid beslutet gäller.
- Motivering till eventuellt avslag av hela eller del av ansökan.
- Hur avslagsbeslut kan överklagas.

Överklagande av beslut

Om beslutet går den enskilde helt, delvis emot eller avvisas har den enskilde eller hans/hennes legale ställföreträdare alltid rätt att överklaga beslutet. Biståndshandläggaren ska vara den enskilde behjälplig med överklagandet om denne önskar få hjälp.

Individuell genomförandeplan

Efter att ett beslut fattats skickas ett uppdrag till utförare som ska upprätta en individuell genomförandeplan tillsammans med den enskilde. Genomförandeplanen ska konkret beskriva önskemål och hur/när insatserna ska utföras.

Målen i genomförandeplanen ska bygga vidare på de mål som har fastställts för insatsen under handläggningen. Målen ska ha en tydlig

koppling till den enskildes vardagssituation och ge uttryck för vad som är realistiskt att uppnå i fråga om den enskildes förmåga.

Uppföljning

Ärendet följs upp kontinuerligt. Uppföljning kan ske via telefon/besök mellan biståndshandläggare och den enskilde. Vid förändrade behov ska vård- och omsorgspersonal upplysa handläggaren om detta för ny bedömning i ärendet. Ett viktigt redskap för uppföljningen är den genomförandeplan som utföraren har upprättat i samråd med den enskilde. Uppföljning av beslut ska ske såväl ur kvalitativ som ur kvantitativ synvinkel. Effektivast möjliga resursanvändning ska eftersträvas.

Äldres behov i centrum

Skurups kommun har beslutat om ett införande av Socialstyrelsens modell, Äldres behov i centrum(ÄBIC). Modellen utgår från processen för socialtjänstens handläggning och dokumentation och handlar om att arbeta utifrån ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt, med en strukturerad dokumentation som bygger på informationsstruktur och nationellt fackspråk.

ÄBIC handlar om att det är individens behov som ska styra vilka insatser som ska erbjudas och hur de ska utformas. Att utreda och arbeta systematiskt utifrån behov istället för insatser ska bidra till att göra äldreomsorgen mer likvärdig och rättssäker under hela processen från ansökan, utredning, planering, genomförande och uppföljning. Med ett behovsinriktat arbetssätt kan inte insatsen formuleras i förväg utan först efter det att en behovsinventering har gjorts. Att låta behoven styra utredningen och genomförandet ställer större krav på hela organisationen.

I ÄBIC arbetar man utifrån socialtjänstens process för handläggning och dokumentation av individens behov. ÄBIC omfattar processaktiviteterna:

- Aktualisera
- Utreda
- Besluta
- Utforma uppdrag
- Genomföra uppdrag
- Följa upp

En del av det systematiska arbetssättet är att beskriva och strukturerat dokumentera individens behov med nationellt fackspråk i de uppräknande processtegen. Det skapar förutsättningar för en likvärdig handläggning och för ett bättre underlag för planering av genomförandet. Det blir också möjligt att följa upp resultat, mål och kvalitet. Uppföljningsresultaten ger underlag för verksamhetsuppföljning, organisering och resursplanering utifrån individernas behov. Det ger också underlag för nationell statistik.

Det gemensamma språket ICF utgår från en internationell klassifikation som beskriver funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa. Genom att använda ICF är det möjligt att beskriva individens situation både fysiskt, psykiskt och socialt. Individens behov blir då synliggjorda och uppmärksammade, vilket ger stöd vid val av lämpliga insatser. Det blir också synligt vilken kompetens som behövs för att tillgodose individens behov samt för att stärka individens egna resurser.

Företrädare för den enskilde

I ärenden inom socialtjänsten som berör vuxna människor är det den enskilde som företräder sig själv, om det inte finns någon annan person som har fått i uppdrag att företräda den enskilde. Den enskilde kan enligt 9 § FL använda sig av ett ombud eller ett biträde.

Med ombud menas en person som har fullmakt från den enskilde att helt eller delvis föra hans eller hennes talan. Med biträde menas en person som biträder en person utan att föra hans eller hennes talan. Rätten att anlita ett ombud eller ett biträde innebär emellertid inte att den som är part i ett ärende överhuvudtaget inte behöver stå i kontakt med myndigheten personligen. Om nämnden anser att personlig medverkan av parten behövs, kan nämnden begära detta.

Om någon på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person ska nämnden anmäla till detta till överförmyndaren. Anmälan görs i form av behov av god man eller förvaltare. Beslut i ärenden rörande anordnande av godmanskap (enl. 11 kap. 4 § FB) och förvaltarskap (enl. 11 kap. 7 § FB) fattas av domstol, i tingsrätt i första instans.

Utöver vad som gäller enligt föräldrabalken och äktenskapsbalken har inte anhöriga eller närstående några rättsliga befogenheter att agera som ställföreträdare för en enskild. Anhöriga kan få rätt att företräda den enskilde om de är den sökandes formella ombud eller legala ställföreträdare. Därmed följer att anhöriga eller annan närstående inte kan samtycka till att insatser ges mot den enskildes vilja. Om den enskilde själv önskar det ska anhöriga/närstående ges möjlighet att lämna sina synpunkter.

Om den enskilde saknar förmåga att på egen hand ta ställning till sin situation, det vill säga varken säga ja eller nej så kan god man eller förvaltare begära insatsen för den enskilde.

Tolk

Av förvaltningslagen framgår att när en myndighet har kontakt med personer som inte behärskar svenska språket eller som är allvarligt hörsel- eller talskadad bör myndigheten vid behov anlita tolk. Biståndshandläggaren ska förvissa sig om att den enskildes uppgifter och synpunkter kommer fram och att den enskilde kan tillgodogöra sig den information som lämnats. Såvida inte en fullständig förståelse i kommunikationen kan säkerställas på annat sätt bör en auktoriserad tolk anlitas.

Person bosatt i annat land

Ansökan om särskilt boende från person boende i Norden

Den nordiska konventionen gäller för alla personer som är bosatta i ett nordiskt land och också för alla nordiska medborgare oavsett bosättningsland. I den nordiska konventionen regleras bland annat flyttning till annat nordiskt land för personer som behöver långvarig behandling eller vård.

Utlandssvenskar

Svenska medborgare bosatta utomlands som avser flytta tillbaka till Sverige, men behöver omfattande vård eller särskilt boende, har inte samma rättigheter enligt socialtjänstlagen som personer boende i annan kommun i Sverige. Socialtjänstlagens tillämplighet styrs av vistelsebegreppet och det innebär att lagen blir tillämplig först när den enskilde vistas i Sverige.

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 434/2015
Ansvarig
Förvaltningschef

Riktlinjer

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Diarienummer
KS 2015.518

17 (38)

De kan alltså inte med stöd av lagen begära samma behandling av sin ansökan som den som är bosatt inom kommunen.

Utländska medborgare som vistas i Sverige

Utländska medborgare med permanent uppehållstillstånd ska behandlas som svenska medborgare vad gäller insatser enligt 4 kap. § 1 SoL.

Vistelsebegreppet innebär att utländska medborgare som vistas här tillfälligt, det vill säga som turister eller besökande och utan avsikt att arbeta här vid en akut situation har rätt till nödvändiga insatser tills personen ifråga kan resa hem till hemlandet.

EU-medborgare

Pensionär som är EU-medborgare har rätt till fri rörlighet inom EU-länderna. En förutsättning för den fria rörligheten är att personerna har en heltäckande sjukförsäkring som gäller vistelselandet och att de visar att de har tillräckliga resurser för att klara sin och sina familjemedlemmars för-sörjning. Dessa krav gäller dock inte pensionärer som avslutat sin yrkeskarriär i Sverige. Pensionärer som ska stanna i Sverige längre än tre månader omfattas av krav på registrering hos Migrationsverket.

Pensionerade EU-medborgare som har uppehållsrätt ska likabehandlas med svenska medborgare. Rätten till likabehandling gäller också för rätten till socialt bistånd.

Äldre som inte är EU-medborgare

Äldre med permanent uppehållstillstånd ska beträffande rätt till bistånd enligt SoL behandlas på samma sätt som svenska medborgare som vistas i Sverige.

Asylsökande har rätt att få sin ansökan om sådan insats prövad enligt 4 kap 1 § SoL. Ansökan prövas utifrån de individuella förhållandena men får inte avvisas enbart med hänvisning till att permanent uppehållstillstånd saknas.

Krav på gemensamt ansvarstagande

Av äktenskapsbalken (16 kap 1§) framgår att makar, var och en efter sin förmåga, ska bidra till det gemensamma hushållet och till att personliga behov tillgodoses.

Det innebär att stöd med hushållsgöromål inte beviljas när den enskilde lever i hushållsgemenskap med annan vuxen som har förmåga att utföra detta. Även på hemmavarande barn över 18 år ställs krav på ett gemensamt ansvarstagande för hushållsgöromål.

Att leva i gemensamt hushåll innebär inte något krav att ta ansvar för den funktionshindrades omvårdnad.

Biståndsbeslut utanför kontorstid

I Skurups kommun har biståndshandläggarna inte jour på kvällar, nätter och helger. Om behov av akuta insatser utanför kontorstid uppkommer kan ett jourbeslut vara nödvändigt. Det ska alltid göras en individuell bedömning. I dessa fall kontaktas Skurups kommuns sociala jour som fattar ett beslut som gäller fram till påföljande vardag då ordinarie biståndshandläggare tar över handläggningen.

Hemtjänst som utförs av anhörig/närstående

Anhörig kan i särskilda fall anställas av kommunen för att ge en närstående vård och omsorg.

När ansökan om bistånd i form av hemtjänst och anhöriganställning ställs till biståndshandläggaren utreds på sedvanligt vis behov av hjälp och stöd i form av hemtjänst och beslut fattas enligt 4 kap. 1 § SoL. Den del av ansökan som handlar om anhöriganställning avslås med hänvisning till att det är ett personaladministrativt beslut som ej ska skrivas in i beslut om bistånd.

De insatser som beviljas ska i ett första skede utföras av hemtjänsten. Först när det kan konstateras att hemtjänstens insatser inte kan tillgodose den enskildes behov av hjälp och stöd kan anhöriganställning i särskilda fall bli aktuellt helt eller delvis.

Beslut om vem som ska anställas är ett personaladministrativt beslut i en förhandling mellan hemtjänstchef och den tilltänkte anställde och

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 434/2015
Ansvarig
Förvaltningschef

Riktlinjer

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Diarienummer
KS 2015.518

19 (38)

där bedöms även den anhöriges lämplighet för uppgiften. Anställning kan endast komma ifråga för den som inte uppbär förtids- eller ålderspension. Anställning och annat förvärvsarbete får tillsammans inte överstiga sysselsättningsgraden 100%.

Insatser som är biståndsbedömda

En väl fungerande hemtjänst är grunden för att äldre och funktionshindrade ska ha möjlighet att kunna bo kvar i sin bostad. Alla som har hemtjänst ska känna sig trygga med den vård och omsorg som ges i hemmet. Hemtjänst innehåller såväl service- och omvårdnadsinsatser som insatser för att stimulera social kontakt och aktivering.

Insatserna ska i möjligaste mån utföras tillsammans med den enskilde för att bevara och återfå funktionsförmågor. Den enskildes resurser och möjlighet att själv delta i göromålen ska beaktas i utredning och beslut och det ska framgå av utredningen om den enskilde förmår att utföra vissa delar av insatsen själv. Vissa insatser kan också beviljas i syfte att avlasta anhöriga i omvårdnadsarbetet.

Insatserna ska utformas i samråd med den enskilde, vara flexibla och så långt det är möjligt tillgodose den enskildes önskemål. Biståndet ska utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett så självständigt liv som möjligt. Alla åtgärder som kan bidra till detta ska övervägas, t.ex. bostadsanpassning, byte av bostad eller tekniska hjälpmedel.

Den som har behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser som önskar bo kvar i det ordinära boendet ska erbjudas hemtjänst i den omfattning som krävs för att kvarboende ska vara möjligt. När den enskilde är i behov av stora omvårdnadsinsatser med omfattande stöd i det dagliga och på natten ska alltid särskilt boende diskuteras som ett alternativ.

Här beskrivs de vanligast förekommande biståndsinsatserna men begränsar inte rätten att ansöka om annan form av stöd. Omfattning och frekvens av stöd ska bedömas individuellt. Den vägledning som redovisas nedan gäller vid "normala förhållanden". Avsteg kan och ska göras när det är motiverat.

Hemliv

Livsområde hemliv handlar om att genomföra husliga och dagliga sysslor och uppgifter. Insatser inom detta område syftar till att stödja och stimulera den enskilde till att klara av vardagen så självständigt som möjligt samt underlätta ett kvarboende i det egna hemmet.

Insatser inom område hemliv kan även beviljas för att avlasta anhörig som har ett stort ansvar för den enskildes personliga omvårdnad för att underlätta omvårdnadsarbetet.

Sysslor som renovering, trädgårdsarbete och snöskottning ingår inte.

Att städa bostaden

Den som ej på egen hand kan städa bostaden ska kunna få hjälp med det i form av bistånd om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Städning beviljas vanligen för bostad om två normalstora rum, kök, hall och badrum för ensamboende. För makar/partners/sammanboende kan ytterligare ett rum ingå om man har separata sovrum. Den enskildes och/eller hushållets gemensamma resurser och förmågor att utföra eller delta i göromålen ska beaktas i biståndsbedömningen.

I Skurups kommun är utgångspunkten att det är skäligt att få sin bostad städad varannan vecka. Beroende på vad den enskilde själv kan utföra innefattar hjälp med städning dammsugning, våttorkning av golv, dammtorkning av i princip fria ytor, rengöring av kök och badrum. Inom ramen för beviljad städning kan rengöring av köksskåp, garderober, badrumsskåp, dörrar, kyl, frys, spis och köksfläkt ingå vid behov.

Vid särskilda hälsoskäl kan det vara nödvändigt att få hjälp med städningen oftare utifrån individuella behov och då kan lättstäd beviljas. Förhållanden som kan påverka behovet kan t.ex. vara inkontinens, grav synskada, demens eller allergi. Insatsen lättstäd syftar till att exempelvis hålla köket rent genom att plocka upp från golvet, torka upp spill och/eller rengöra nedsmutsade ytor i badrummet.

Den som ej på egen hand kan städa köksutrymme och köksredskap efter måltid kan få hjälp att diska, fylla/tömma diskmaskin och torka av diskbänk. Utgångspunkten i Skurups kommun är att det är skäligt att få hjälp med detta en gång om dagen.

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 434/2015
Ansvarig
Förvaltningschef

Riktlinjer

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Darienummer
KS 2015.518

22 (38)

Saneringsstädning och flyttstädning ingår inte i hemtjänst.

Fönsterputsning

Den som ej på egen hand kan putsa fönster och byta gardiner kan beviljas hjälp med detta vid varaktigt hjälpbehov om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

I Skurups kommun är utgångspunkten att det är skäligt att få hjälp med att putsa fönster och byta gardiner två gånger per år, för bostad om två rum och kök för ensamboende. För makar/registerade partners/sammanboende kan ytterligare ett rum ingå om man har separata sovrum.

Att tvätta och torka kläder

Den som ej på egen hand kan tvätta och torka kläder ska kunna få hjälp med det i form av bistånd om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

I Skurups kommun är utgångspunkten att det är skäligt att få hjälp med att tvätta och torka kläder varannan vecka. Vid särskilda hälsoskäl kan det vara nödvändigt att få hjälp med att tvätta och torka kläder oftare utifrån individuella behov. Förhållanden som kan påverka behovet kan vara t.ex. inkontinens eller grava synproblem.

Hjälp med tvätt kan ges om det finns tillgång till tvättmaskin i bostaden eller tvättstuga i anslutning till fastigheten. I annat fall kan personalen vara behjälplig med att skicka tvätten till tvättinrättning där den enskilde själv står för kostnaden.

I hjälp med tvätt kan utifrån individuella behov ingå hjälp att boka tvätttid, sortera tvätt, tvätta och torka kläder, sänglinne och handdukar, strykning av enstaka plagg och mindre bordsdukar samt vika och lägga in tvätt i skåp/lådor. Enklare lagning av kläder, exempelvis att sy i en knapp kan ingå. Mangling ingår ej.

Att bädda sängen

Den som av olika skäl inte längre klarar av att bädda sängen på egen hand kan få hjälp med det i form av bistånd om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Utgångspunkten i Skurups kommun är att det är skäligt att få hjälp med bäddning en gång om dagen.

Den som ej kan bädda rent i sin säng på egen hand kan beviljas hjälp med detta. I Skurups kommun är utgångspunkten att det är skäligt att få hjälp att bädda rent varannan vecka. Vid särskilda hälsoskäl, till exempel inkontinensproblem kan det vara nödvändigt att få hjälp med att bädda rent oftare.

Att avlägsna avfall

Den som av olika skäl inte längre klarar av att sortera och bära ut hushållsavfall av olika slag kan få hjälp med avfallshantering om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

I avfallshantering ingår att se till att hushållssoporna bärs ut i tid. Hjälpt att avlägsna hushållssopor ingår i beviljat bistånd för den som har dagliga insatser. För den som inte har dagliga insatser är utgångspunkten att det är skäligt med hjälp att slänga hushållssopor utifrån individuella behov, vanligtvis upp till tre gånger i veckan.

I avfallshantering ingår hjälp med källsortering av papper, plast, metall och glas. Hjälpt att källsortera ingår om sorteringskärl finns i anslutning till fastigheten, eventuell transport till återvinningsstation ombesörjes av den enskilde.

Pantning av returflaskor och burkar i hanterbar mängd kan utföras i samband med beviljad insats i form av inköp.

Hjälpt att dra ut soptunna så att sophämtning kan komma åt att tömma samt hjälp att dra tillbaka soptunna efter tömning beviljas utifrån aktuellt schema för sophämtning.

Att bereda måltider

En god kost är inte bara en livsnödvändighet, den kan också vara dagens viktigaste händelse. Den som ej på egen hand kan bereda måltider såsom frukost, mellanmål, enklare måltid till lunch och middag kan få hjälp med det i form av bistånd om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Stödet kan också innefatta påminnelse och uppmuntran att äta.

Den som har svårigheter att bereda måltider erbjuds daglig hemleverans av varm mat vid middagstid. Matportionerna består av varierad och näringsriktig kost som levereras sju dagar i veckan om behovet inte tillgodoses på annat sätt vissa dagar, t.ex. genom att man äter tillsammans med andra eller äter på matinrättning vissa veckodagar. Då matdistribution finns att tillgå tillagas inte fullständiga måltider av hemtjänstens personal om inte särskilda skäl föreligger.

Den som har svårigheter att planera och organisera måltider men som klarar av att tillaga måltider på egen hand kan få stöd med måltidsplanering.

Om den enskilde har behov av hjälp med att duka fram, äta, duka av eller diska beslutas om bistånd för dessa behov.

Att handla

Hjälp med att handla eller att uträtta ärenden kan beviljas den som av olika skäl inte klarar av att själv planera inköp, genomföra inköp, ta emot och packa upp varor eller uträtta ärenden på apoteket, posten, banken m.m. Den enskilde kan själv få möjlighet att följa med vid inköpet om målsättningen är att den enskilde på sikt ska kunna genomföra inköp på egen hand.

Att handla dagligvaror

Att handla dagligvaror kan beviljas för regelbundet återkommande behov av att få hem dagligvaror om behovet ej kan tillgodoses på annat sätt till exempel genom nyttjande av färdtjänst, butiker som erbjuder hemkörning av varor eller varubuss med fullgott sortiment.

Om inte särskilda skäl föreligger är det skäligt att få hjälp med att handla dagligvaror en gång i veckan, i närmaste välsorterade livsmedelsbutik. Insatsen kan innefatta hjälp att skriva inköpslista,

plocka ihop varor, betala för varor, packa ner varor, transportera hem varorna, packa upp utifrån individuella behov.

Att handla övriga varor

Stöd med att handla övriga varor såsom på apotek, i blomsterbutik eller på systembolag utförs i samband med beviljad insats att handla dagligvaror. I Skurups kommun är utgångspunkten att det är skäligt att få hjälp med att handla övriga varor en gång i månaden i närmaste butik. Stöd med att handla receptbelagda läkemedel på apotek eller på utlämningsställe beviljas med den frekvens som krävs enligt gällande medicinordination.

Stöd med att handla varor av annat slag såsom skor, kläder och övrigt förutsätts ske i närliggande butik eller genom beställning på internet eller i katalog. I Skurups kommun är utgångspunkten att det är skäligt att få hjälp med att handla kläder och liknande två gånger per år.

Bank- och postärenden

På grund av ärendets natur ska kommunens personal vara ytterst försiktig med att utföra denna typ av hjälp. Grundregeln är att personalen inte ska ha hand om eller hantera vårdtagarnas bankkonto eller andra privata medel. Särskilda regler finns för hantering av vårdtagares privata medel inom vård och omsorg.

Ekonomiska förehavanden bör i första hand skötas genom att den enskilde använder betalservice, autogiro och betalkort. Hjälp att fylla i och posta giroblankett kan beviljas vid svårigheter såsom nedsatt syn eller hand motorik under förutsättning att den enskilde själv kan ta ansvar för vilka räkningar som ska betalas och kontrollera och signera blanketten.

Den som inte på egen hand kan ta sig till banken för att sköta ekonomiska förehavanden kan få hjälp med ledsagning dit och hem för att själv sköta dessa. I de fall den enskilde enbart har behov av hjälp med uttag av kontanter ska den enskilde i första hand få hjälp till butik för uttag i kassa eller till bankomat.

Utgångspunkten i Skurups kommun är att det är skäligt att få hjälp med att sköta bankärenden en gång i månaden.

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 434/2015
Ansvarig
Förvaltningschef

Riktlinjer

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Darienummer
KS 2015.518

26 (38)

Den som själv inte kan ta sig till paketutlämning/postens serviceställen kan få hjälp i samband med inköp för att hämta paket.

Om det framkommer att den enskilde inte kan ta eget ansvar för sin ekonomi ska biståndshandläggaren vara behjälplig vid ansökan om god man.

Husdjur

Rengöring av t.ex. kattlåda och fågelbur beviljas när den enskilde inte klarar av att utföra det på egen hand och behovet ej kan tillgodoses av anhöriga eller på annat sätt.

I de fall den enskilde på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte klarar av att rasta sin hund på egen hand bör hunden i första hand rastas av någon anhörig, närstående, granne eller genom köp av tjänsten från privata marknaden som t.ex. pensionat/dagvård. I undantagsfall kan rastning av hund beviljas under en kortare period för att ge den enskilde möjlighet att återhämta sig eller för att ge den enskilde möjlighet att tillgodose behovet på annat sätt. Till exempel ordna en person som utför tjänsten, inhägna uteplats eller byta bostad till markplan.

Den enskilde ska i möjligaste mån vara delaktig i skötseln av sitt sällskapsdjur.

Personlig vård

Livsområde personlig vård handlar om att tvätta och torka sig själv, att ta hand om sin kropp, att klä sig, att äta och dricka och sköta sin egen hälsa.

Hjälp med personlig vård syftar till att erbjuda den enskilde ett självständigt liv, ökad livskvalitet och trygghet i vardagen samt underlätta för den enskilde att bo kvar i det egna hemmet.

Insatser inom detta område ska beviljas med ett salutogent perspektiv och i möjligaste mån vara stödjande och tränande för en större känsla av självständighet och för att bibehålla funktionsförmågor.

Att tvätta sig

Hjälp att tvätta och torka hela eller delar av kroppen handlar om hjälp att bada, duscha, tvätta händer och fötter, ansikte och hår och att torka sig med handduk.

Hjälp att tvätta delar av kroppen

Den som ej på egen hand klarar att tvätta övre och/eller nedre delen av kroppen morgon- och kväll eller utifrån individuella behov kan få hjälp i form av bistånd.

Hjälp att tvätta hela kroppen

Den som inte på egen hand kan tvätta hela eller delar av kroppen i samband med dusch eller bad kan beviljas hjälp med detta. Kommunens rehab kan göra hembesök för bedömning av eventuellt behov av tekniska hjälpmedel eller bostadsanpassning för att se om behovet kan tillgodoses på annat sätt.

Insatsen dusch/bad beviljas efter en individuell prövning men utgångspunkten är att det är skäligt att få duscha/bada 1 till 3 ggr per vecka. Vid särskilda skäl, till exempel inkontinens kan det vara nödvändigt att få hjälp oftare. Dusch/badhjälp kan bestå av påminnelse, motivering och praktisk hjälp i dusch/badsituationen. I insatsen ingår även upptorkning i badrummet efteråt vid behov.

Att klä sig

Hjälp att klä sig handlar om hjälp att klä på sig, sätta på sig kläder på olika delar av kroppen, att välja lämplig klädsel, att sätta på sig fotbeklädning, (strumpor och skor), att klä av sig och att ta av fotbeklädning (strumpor, skor).

Hjälp att klä på sig

Den som inte på egen hand kan välja kläder, klä på sig och sätta på sig fotbeklädning utifrån individuella behov kan beviljas hjälp med detta.

Hjälp att klä av sig

Den som inte på egen hand kan klä av sig och ta av sig fotbeklädning utifrån individuella behov kan beviljas hjälp med detta.

Kroppsvård

Den som på egen hand ej kan sköta kroppsvård kan få hjälp med detta i form av tandborstning, munvård, kamma håret, smörja in sig på kroppen och rakning dagligen. Hjälp med nagelvård på händerna, enklare nagelvård på fötterna och hårtvätt i samband med dusch.

Att sköta toalettbehov

Den som inte på egen hand inte kan sköta toalettbehov kan beviljas hjälp att hantera klädsel i samband med toalettbesök, att rengöra sig efter toalettbesök samt byte av inkontinensskydd, kateterpåse eller stomipåse.

Personlig vård natt

Stödet bedöms individuellt utifrån den enskildes behov av hjälp och stöd nattetid. Hjälp på natten kan beviljas om den enskilde har behov av hjälp med vändning, toalettbesök, byte av inkontinensskydd och liknande.

I Skurups kommun är utgångspunkten att det är skäligt med ett besök per natt om särskilda skäl ej föreligger.

Egenvård

Med egenvård menas en hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad yrkesutövare inom hälso- och sjukvården bedömt att den enskilde själv kan utföra eller utför med hjälp av någon annan.

Till ansökan om bistånd i form av egenvård ska ett skriftligt intyg/beslut från läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal bifogas som bekräftar att det är egenvård. Innan beslut om bistånd har tagits är utförandet av egenvård ett hälso- och sjukvårdsansvar.

Att äta och att dricka

Den som ej kan äta och dricka på egen hand kan beviljas stöd under måltider såsom frukost, middag, mellanmål och kvällsmat. Det kan handla om ett behov av motivation och stöd under måltid genom att

en person sitter med under måltiden eller behov av praktiskt stöd genom att personen hjälper till att föra mat och dryck till munnen. I insatsen tillsyn under måltid ingår att personalen försäkras sig om att den enskilde får i sig mat och dryck vid måltiden.

Trygghet

Insatser inom detta område ska vara trygghetsskapande och syftet är att den enskilde ska kunna känna trygghet och säkerhet i den egna bostaden under dygnets alla timmar och på så sätt öka den enskildes möjligheter att bo kvar hemma och leva ett självständigt liv.

Trygghetslarm

Trygghetslarm är ett viktigt tekniskt hjälpmedel för att öka tryggheten för den enskilde i dennes bostad. Trygghetslarm innebär för många äldre och funktionshindrade en avsevärt ökad trygghetskänsla och är därför en viktig faktor för den enskildes möjlighet att kunna bo kvar i den egna bostaden. Prövning av behovet av trygghetslarm görs utifrån den enskildes upplevelse av otrygghet. Att den enskilde känner sig otrygg är skäl nog för att beviljas trygghetslarm. Målet med beslut om trygghetslarm är att den enskilde ska känna trygghet genom att lätt kunna påkalla hjälp vid oförutsedda behov.

Tillsyn dag och natt

Tillsynsbesök är en trygghetsskapande insats som innebär att personal tittar till den enskilde mellan övriga besök. Tillsynsbesök kan beviljas om den enskilde inte har förmåga att använda trygghetslarmet så som kan vara fallet vid nedsatt kognitiv förmåga eller vid vård i livets slut. Tillsynsbesök kan även beviljas under en kortare period efter hemgång från korttidsboende eller sjukhusvistelse för att säkerställa en trygg övergång.

Vid omfattande behov av tillsynsbesök för ökad trygghet ska ansökan om särskilt boende diskuteras som ett alternativ.

Telefonservice

Telefonservice kan beviljas som en trygghetstjänst till personer som behöver den trygghet det ger att någon regelbundet hör av sig, t.ex. en eller två gånger per dygn för att höra att allt är väl. Hemtjänstpersonal

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 434/2015
Ansvarig
Förvaltningschef

Riktlinjer

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Darienummer
KS 2015.518

30 (38)

ringer då på överenskommen tid. Om vederbörande inte svarar vidtar personalen överenskommen åtgärd, som t.ex. att kontakta anhörig eller att göra ett hembesök. Insatsen kan beviljas som ett mellanled när insatser såsom till exempel måltidsstöd eller tillsynsbesök avslutas.

I Skurups kommun är utgångspunkten att det är skäligt med telefonservice 1-2 gånger per dag.

Samhällsgemenskap och socialt och medborgerligt liv

Detta livsområde handlar om det som krävs för att engagera sig i ett socialt liv.

Stöd inom detta område ska i första hand handla om att den enskilde med stödande tränande insatser får hjälp att leva ett så självständigt socialt liv som är möjligt på egen hand.

Socialt stöd

Socialt stöd kan beviljas den som har mycket få eller inga sociala kontakter och riskerar isolering och en försämrad hälsa på grund av detta. Den enskildes eget sociala nätverk tas med i bedömningen vid ansökan.

I första hand ska insatsen syfta till att hjälpa den enskilde att få/upprätthålla ett eget socialt nätverk genom att stödja kontakter med anhöriga, vänner, grannar och på så sätt bryta social isolering.

Den som av hälsoskäl eller andra skäl inte har möjlighet till detta kan erbjudas en stunds samvaro/samtal med sin kontaktman i hemtjänsten en gång i veckan i samband med utförande av andra beviljade insatser. Hänsyn bör även tas till hur ofta den enskilde har besök från hemtjänsten i det dagliga. För den som är ensam och isolerad ska det i de dagliga insatserna ges utrymme till ett visst socialt innehåll och tid för detta kan läggas till vid utförande av insatser vid behov.

Kontaktperson

Den som lever socialt isolerad och där socialt stöd från hemtjänsten ej bedöms som tillräckligt för att bryta isoleringen kan under vissa förutsättningar beviljas en kontaktperson. Förutsättningar för att beviljas kontaktperson är att den enskilde inte har kontakt med

anhöriga, närstående eller vänner och att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

En kontaktperson fungerar som en medmänniska som kan underlätta för den enskilde genom att minska social isolering, ge hjälp att delta i fritidsaktiviteter samt ge råd i vardagssituationer. Insatsen ska ses som ett icke professionellt stöd och är avgiftsfri för den enskilde.

Den som arvoderas som kontaktperson ska inte vara nära anhörig, släkting, närstående, vän sedan tidigare som normalt anses hålla kontakt med den enskilde utan ersättning.

Förflyttning

Livsområde förflyttning handlar om att röra sig genom att ändra kroppsställning, att gå kortare eller längre sträckor, att förflytta sig från en plats till annan och att använda olika transportmedel.

Insatser inom detta område beviljas när den enskilde på grund av nedsatt funktionsförmåga inte längre kan klara av att förflytta sig på egen hand. Insatserna ska i möjligaste mån vara stödjande/tränande för en ökad känsla av självständighet.

Om den enskilde har stora svårigheter att förflytta sig på egen hand och en personal har svårt att vara den enskilde behjälplig, kan hjälp av två personer vara nödvändig vid förflyttning i bostaden.

Dubbelbemanning skrivs inte in i beslut om bistånd utan är en fråga mellan hemtjänstpersonal och kommunens rehab då det handlar om att utföra beviljat bistånd på ett sätt som är tryggt och säkert för den enskilde och personal.

Ledsagning

Den som av fysiska eller psykiska skäl inte kan genomföra aktiviteter i närområdet som besök hos frisör, fotvård, bibliotek, dagcentral och liknande på egen hand kan beviljas ledsagning om behov föreligger och behovet ej kan tillgodoses genom tekniska hjälpmedel, färdtjänst, sjukresa eller anhöriga.

Insatsen ledsagning syftar till att den enskilde ska kunna genomföra aktiviteter utanför hemmet samt att få specifika omvårdnadsbehov tillgodosedda i samband med dessa. Det kan handla om att den enskilde har behov av hjälp och stöd med förflyttningar, klädbyte, tillsyn eller hjälp med toalettbesök under aktiviteten.

Biståndshandläggaren ska i sin bedömning tydliggöra de särskilda skäl som föreligger för behov av personalens närvaro under hela aktiviteten. Utgångspunkten i Skurups kommun är det skäligt att få ledsagning till aktiviteter en gång i veckan.

Om behovet enbart handlar om stöd vid färdtjänstresa så ska biståndshandläggaren utreda om detta behov kan tillgodoses genom särskild hjälp i samband med färdtjänstresa.

Kontaktman i hemtjänsten kan vara behjälplig med att beställa färdtjänstresa med särskild hjälp.

Ledsagning till vårdinrättning

Den som av fysiska eller psykiska skäl inte klarar av att genomföra besök på vårdcentral, hos sjukgymnast, tandläkare eller andra instanser som den enskilde bör besöka i annat syfte än aktivitet kan beviljas ledsagning under vissa förutsättningar. Det kan handla om att den enskilde har behov av hjälp och stöd med förflyttningar, tillsyn eller personlig vård under besöket som ej kan tillgodoses genom tekniska hjälpmedel, sjukresa eller anhöriga.

Biståndshandläggaren ska i sin bedömning tydliggöra de särskilda skäl som föreligger för behov av personalens närvaro under hela besöket. Utgångspunkten i Skurups kommun är det skäligt att få ledsagning till vårdinrättning när behov föreligger.

Om behovet enbart handlar om stöd vid sjukresa så ska biståndshandläggaren utreda om detta behov kan tillgodoses genom särskild hjälp vid sjukresa.

Kontaktman i hemtjänsten kan vara behjälplig med att beställa sjukresa med särskild hjälp.

Utevistelse

Att få möjlighet till utevistelse och att komma ut från sin bostad är för många av stor betydelse. Fysisk aktivitet i form av promenader kan också vara en viktig förebyggande insats som kan höja livskvaliteten för den enskilde och på sikt kan motverka ökat vårdbehov. Den som inte kan ta sig ut på egen hand och sällan kommer ut med stöd på annat sätt, kan få hjälp med detta. Utevistelse kan handla om att bara få komma ut och sitta på balkongen/uteplatsen eller att kunna ta en promenad runt kvarteret. I Skurups kommun är utgångspunkten att det är skäligt med daglig utevistelse på balkong eller uteplats och promenad upp till två gånger i veckan.

Övriga förflyttningar

Övriga förflyttningar inom hemmet beviljas utifrån individuella behov.

Kommunikation

Den som av olika skäl såsom nedsatt syn, hörsel eller motorik ej på egen hand kan läsa post, beställa färdtjänst, boka klipptid, boka läkarbesök, ringa telefonsamtal, skicka e-post, Sms:a och liknande kan beviljas hjälp med detta om behovet ej kan tillgodoses på annat sätt. Vid dagliga insatser samordnas detta med övrigt beviljat bistånd.

Stöd till anhöriga och närstående

Socialnämnden ska genom stöd och avlösning underlätta för dem som vårdar närstående som är långvarigt sjuka eller äldre eller som har funktionsnedsättning (5 kap. 10 § SoL).

Stödet ska så långt som möjligt vara individanpassat och utformas i samråd med berörda parter. Utöver information om de biståndsbedömda insatser som finns att tillgå ska biståndshandläggaren också informera om vilket utbud som finns av andra stödformer såsom anhörigstöd, anhörigbidrag och liknande.

Biståndsbedömt anhörigstöd omfattar olika former av stödinsatser till de som vårdar närstående i hemmet. Exempel på bistånd enligt 4 kap 1§ SoL som den enskilde kan ansöka om för att avlasta anhöriga är avlösning i hemmet, dagverksamhet, korttidsboende, växelboende

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 434/2015
Ansvarig
Förvaltningschef

Riktlinjer

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Darienummer
KS 2015.518

34 (38)

och olika former av hemtjänstinsatser. Det är den som ska vårdas som ansöker om insatserna.

Avlösareservice i hemmet

Den som har ett så omfattande behov av omvårdnad, stöd och tillsyn att han/hon ej kan lämnas ensam kan beviljas avlösareservice i hemmet. Den enskildes behov av trygghet och säkerhet ska tillfälligtvis inte kunna tillgodoses med stöd av punktinsatser från hemtjänst eller på annat sätt.

Avlösareservice är en insats som syftar till att ge anhöriga som vårdar svårt sjuka närstående avlösning i vård och omsorgsarbetet och erbjuda en möjlighet att koppla av och göra aktiviteter utanför hemmet.

Avlösarservicen innebär att en avlösare från hemtjänsten kommer hem till den enskilde och tar över omsorgen under en begränsad tid. Utgångspunkten är att det är skäligt med avlösareservice upp till 10 timmar per månad. I bedömningen ska övriga beviljade insatser vägas in. Bedömningar görs i syfte att stärka den enskildes möjlighet att kunna bo kvar hemma.

Dagverksamhet

Dagverksamheten bedrivs på vardagar och på dagtid för personer med en utredd demensdiagnos. Insatsen dagverksamhet innebär att den enskilde efter individuellt behov vistas på dagverksamhet. Målsättningen är att genom stimulering, träning och tillsyn få hjälp med att tillvarata det friska och ge stöd och hjälp i funktioner som sviktar, samt bidra till att skapa en normal dygnsrytm. Dagverksamhet för personer med demenssjukdom är ett sätt att möjliggöra kvarboende.

I Skurups kommun är utgångspunkten att det är skäligt att besöka dagverksamheten upp till tre dagar per vecka.

Korttidsboende/växelboende i avlastningssyfte

Insatsen korttidsboende/växelboende kan också ses som ett stöd för närstående som behöver avlösning i vård och omsorgsarbetet.

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 434/2015
Ansvarig
Förvaltningschef

Riktlinjer

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Darienummer
KS 2015.518

35 (38)

Korttidsboende/växelboende kan beviljas vid enstaka tillfällen eller med återkommande intervall. Tiden på korttidsboendet/växelboendet ska vara sammanhängande och bör inte överstiga tiden i hemmet.

Bostäder för äldre

Servicelägenhet/trygghetsboende

För den som har ett behov av en tillgänglig bostad och/eller att bryta social isolering finns det i Skurups kommun möjlighet att anmäla sitt intresse för byte till bostad i form av servicelägenhet eller trygghetsboende.

Skurupshem har uppfört två trygghetsboenden Gladan och Tryggve i Skurups tätort med tillgängliga lägenheter, vilka förmedlas av Skurupshem. Ett trygghetsboende har som syfte att stimulera till social gemenskap och en värd/värdinna finns tillgänglig på vissa tider.

I anslutning till Flintebro finns 18 servicelägenheter med närhet till dagcentral och social gemenskap som fördelas av kommunens biståndshandläggare utan biståndsbeslut.

Särskilt boende

Den som av olika skäl har ett varaktigt och omfattande behov av omvårdnad, tillsyn och/eller trygghet som sträcker sig över hela dygnet kan beviljas särskilt boende. Personer med behov av heldygnsomsorg har ofta en demensdiagnos och/eller omfattande fysiska funktionsnedsättningar.

Behovet av ska grunda sig på en helhetsbedömning av den enskildes livssituation och en omfattande kartläggning av sökandes behov ska göras utifrån kroppsfunktioner, hälsa, aktivitet, delaktighet, omgivningsfaktorer och personliga faktorer (ICF). Faktorer som otrygghet och isolering i kombination med hög ålder och tilltagande fysisk svaghet måste också beaktas vid en helhetsbedömning av frågan om den enskilde är tillförsäkrad en skälig levnadsnivå vid kvarboende i den egna bostaden.

Kartläggningen ska påvisa att sökandes behov är omfattande och varaktiga och att ett behov av närhet till personal dygnet runt föreligger. Behovet ska ej kunna tillgodoses i hemmet och vid

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 434/2015
Ansvarig
Förvaltningschef

Riktlinjer

Gäller fr.o.m.
2015-11-04
Senast reviderad
2015-11-04

Darienummer
KS 2015.518

36 (38)

ansökningar som grundar sig på ensamhet, oro och otrygghet ska det vara utrett att behovet ej kan tillgodoses genom punktinsatser från hemtjänst, socialt stöd, ledsagning till dagcentral, servicelägenhet eller trygghetsboende. Den enskilde bör ha provat på insatser från hemtjänst och möjligheterna att bo kvar i det egna hemmet med hjälp av andra insatser ska vara uttömda. Bedömningen ska i möjligaste mån göras under den enskildes vanliga förhållanden, det vill säga inte vid sjukhusvistelse eller korttidsvistelse, gäller ej vid vård i livets slut.

Önskemål om specifikt boende

Skurups kommuns särskilda boenden är likvärdiga ur vård och omsorgssynpunkt. Om den enskilde har önskemål om ett specifikt särskilt boende ska detta dokumenteras i journal och utredning. Om möjlighet finns tillgodoses önskemålet vid första anvisningstillfället, annars anvisas ledig plats på annat äldreboende i Skurups kommun. Den enskilde kan då välja mellan att flytta in på erbjuden plats och sätta upp sig för byte eller invänta nytt erbjudande i hemmet, gäller ej på korttidsboende.

Ansökan om specifik plats på särskilt boende är en verkställighetsfråga och ska inte skrivas in i beslut om bistånd.

Enheter på särskilt boende med demensinriktning är avsedda för personer med demenssjukdomar. För att kunna erbjudas plats på enhet med demensinriktning ska den enskilde, förutom att uppfylla kriterierna för särskilt boende, ha en demensdiagnos och symtom som kräver speciellt riktad omvårdnad.

Parbogaranti

För den som har beviljats eller beviljas boende i en särskild boendeform ska det ingå i en skälig levnadsnivå att kunna fortsätta att sammanbo med sin make/maka/partner/sammanboende som medflyttande oavsett om den medflyttande har behov av att bo i ett sådant boende. Biståndshandläggaren utreder och beslutar som vanligt om bistånd i form av särskilt boende enligt 4 kap 1§ socialtjänstlagen. I biståndsbeslutet skrivs rätten för medföljande maka/make/partner/sammanboende in.

Parbogarantin gäller under förutsättning att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott eller, om den ena parten redan bor i ett särskilt boende, att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott. Att fortsätta bo tillsammans ska vara frivilligt och båda parter vilja ska därför utredas. Ett beslut att bevilja parboende innebär inte att den medflyttande har beviljats några insatser. Om den medflyttande har behov av insatser ska hon/han själv ansöka om bistånd enligt 4 kap 1§ socialtjänstlagen.

Beslut om att få sammanbo i ett särskilt boende är ett biståndsbeslut enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen och kan överklagas om det går den enskilde emot. Beslutet överklagas av den person som har eller ska beviljas särskilt boende.

Kvarboende

Det kommer att inträffa att en make/maka/partner/sambo blir kvar i en lägenhet inom äldreboende efter det att den ursprungligen biståndsbehövande avlidit eller flyttat. Det är inte skäligt att möjliggöra inflyttning och sedan tvinga den troligen åldrade personen till en ny flyttning. Erbjudande om servicelägenhet ska lämnas när sådan finns tillgänglig men det ska vara frivilligt för den enskilde att flytta.

Korttidsboende

Korttidsboende är en kortare tids vård och omsorg i särskild boendeform med heldygnsomsorg. Den som har ett omfattande omvårdnads- eller tillsynsbehov kan beviljas korttidsboende om behovet ej kan tillgodoses genom insatser från hemtjänst. Korttidsboende kan vara aktuellt vid tillfälliga försämringar i funktionsförmågan under en återhämningsperiod eller för utredning av behov av särskilt boende.

Vistelsen är tidsbegränsad och beviljas i beslut om två veckors sammanhängande tid. Därefter omprövas beslutet och kan förlängas i tvåveckorsintervall. Längre beslut kan förekomma om särskilda skäl föreligger som tydligt ska dokumenteras i utredning och uppdrag till utförare. Inför hemgång genomförs hembesök tillsammans med den enskilde för att en bedömning av eventuella behov, tekniska

hjälpmedel och bostadsanpassning ska kunna göras. Hembesöket är även en viktig del i utredningsprocessen för att ge den enskilde möjlighet att komma över den oro inför hemgång som ofta uppkommer efter sjukhusvistelse och korttidsboende.

Växelboende

Den som har ett omfattande omvårdnads- eller tillsynsbehov som sträcker sig över hela dygnet kan beviljas växelboende om behovet ej kan tillgodoses genom hemtjänstinsatser, avlösning i hemmet eller dagverksamhet. Växelboende är en regelbundet återkommande korttidsvistelse där den enskilde bor växelvis i hemmet och på korttidsenhet utifrån individuellt behov. Syftet med insatsen ska vara att avlasta anhörig som vårdar närstående. Bedömningar görs i syfte att stärka individens möjlighet att kunna bo kvar hemma så länge som möjligt. Växelboende beviljas för hela veckor om speciella skäl för annat inte föreligger. Om behovet närmar sig att man behöver växla och bo halva tiden eller mer på korttidsenheten så bör en diskussion om att ansöka om en permanent plats på särskilt boende initieras.

Särskilt boende i annan kommun

En förutsättning för att bevilja bistånd i form av särskilt boende i annan kommun är att det föreligger synnerliga skäl och behov som enligt nämndens bedömning inte kan tillgodoses genom kommunens egna boende och insatser. Alla beslut om särskilt boende med annan huvudman ska vara tidsbegränsade. Beslut om köp av plats på särskilt boende med annan huvudman fattas av myndighetsnämnden för Individ- och familjeomsorg.